

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 17 lipca 2014 r.

Irena Lipowicz

V.7011.54.2014.TS

**Pan
Bartosz Arłukowicz**

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Na początku 2012 r. skierowałam do Pana Ministra wystąpienia w sprawie niedochowania standardów demokratycznego państwa prawnego przy wydawaniu i ogłaszaniu aktów wykonawczych do ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz.U. Nr 122, poz. 696), w tym obwieszczenia z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie wykazu leków refundowanych. We wspomnianych wystąpieniach wskazałam nieprawidłowości w działaniu resortu zdrowia i przypomniałam o wymogach wynikających z przepisów ustawy dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 ze zm.), zgodnie z którymi akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, a termin ten może być skrócony jedynie w uzasadnionych przypadkach. Zwróciłam ponadto uwagę, że obowiązek zachowania odpowiedniego *vacatio legis* jest ściśle powiązany z gwarancjami praw jednostki wynikającymi z zasady bezpieczeństwa prawnego, pewności obrotu prawnego oraz zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

W piśmie z dnia 8 marca 2012 r., Nr MZ-PL0-073-13962-2/PR/12, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia - p. Jakub Szulc przedstawił wyjaśnienia, z których wynika, że w związku z zasygnalizowanymi zastrzeżeniami odnośnie do terminu opracowania i opublikowania wykazu leków refundowanych, kierownictwo resortu zdrowia podjęło działania mające na celu usprawnienie i przyspieszenie prac legislacyjnych nad kolejnymi wykazami leków. W szczególności, przeprowadzone zostały stosowne rozmowy z dyrektorami właściwych komórek organizacyjnych ministerstwa, opracowano wewnętrzny kalendarz legislacyjny, dokonano przeseregowania kadrowego celem zwiększenia wydajności przepływu dokumentacji i poprawy komunikacji między komórkami organizacyjnymi, a ponadto wdrożona została bieżąca kontrola wydajności, terminowości i organizacji pracy.

W marcu br. wpłynęło do mnie pismo Prezesa Zachodniopomorskiej Okręgowej Rady Aptekarskiej, w którym skarży się on, że pomimo wspomnianych wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich, **Ministerstwo Zdrowia nadal nie przestrzega unormowań, z których wynika nakaz zachowania odpowiedniego okresu dostosowawczego między opublikowaniem, a wejściem w życie aktu normatywnego zawierającego powszechnie obowiązujące przepisy.** Przedstawiciel samorządu aptekarskiego wskazuje, że obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia w dniu 23 grudnia 2013 r., zaś wspomniany wykaz zaczął obowiązywać w dniu 1 stycznia 2014 r. Na skutek niezachowania wymaganego prawem *vacatio legis*, farmaceuci mieli jedynie 8 dni - wliczając w to Święta Bożego Narodzenia - na dostosowanie cen leków w aptece do cen wynikających z wykazu. Tak krótki okres, w trakcie którego należało zmienić ceny kilkuset, a nawet kilku tysięcy leków, spowodował dezorganizację pracy aptek oraz konieczność wykonywania obowiązków służbowych w godzinach nadliczbowych oraz w dniach wolnych od pracy. Zdaniem samorządu aptekarskiego, wielu negatywnych konsekwencji, jakie poniosły osoby zatrudnione w aptekach, można było uniknąć, gdyby wykaz leków refundowanych został ogłoszony z odpowiednim wyprzedzeniem, czyli na co najmniej czternaście dni przed 1 stycznia 2014 r.

Z poczynionych przez mnie ustaleń wynika, że również obwieszczenia w sprawie wykazu leków refundowanych ustalonego na dzień 1 marca 2014 r., na dzień 1 maja 2014 r. oraz na dzień 1 lipca br. ukazały się w Dzienniku Urzędowym Ministra Zdrowia na tydzień lub na kilka dni przez terminem wejścia w życie tych wykazów. **Prowadzi to do niepokojącego wniosku, że resort zdrowia przyjął jako praktykę, że wykazy leków refundowanych są publikowane z naruszeniem ogólnej zasady czternastodniowego okresu *vacatio legis*.** Wprawdzie ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych przewiduje wyjątki od wspomnianej zasady, jednak pozwala na skorzystanie z nich jedynie w uzasadnionych przypadkach. Muszą więc istnieć dostatecznie przekonujące argumenty uzasadniające odstępianie od zasady czternastodniowego *vacatio legis*. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, takie odstępianie jest dopuszczalne tylko w szczególnych okolicznościach, gdy przemawia za tym inna zasada prawno-konstytucyjna (por. wyrok TK z dnia 10 grudnia 2002 r., sygn. akt K 27/02).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą **o zbadanie przedmiotowej sprawy, ustosunkowanie się do przedstawionych informacji i zarzutów oraz wyjaśnienie powodów, dla których okres *vacatio legis* wykazów leków refundowanych obowiązujących w 2014 r. został znacznie skrócony, przez co nie odpowiada wymogom określonym w art. 4 ust. 1 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.**

Z poważaniem

Jana Jijou